

Årsrapport 2012 fra Finnmark fylkeskommune - pilotfylke

1. Innledning	<p>Miljøverndepartementet (MD) gjennomførte i perioden 2005 – 2008 et pilotprosjekt for kommunene innen universell utforming (uu). I regjeringens nye handlingsplan for perioden 2009 - 2013 "Norge universelt utformet 2025" fastslås det at man skal videreføre pilotprosjekt om universell utforming, nå i samarbeid mellom fylkeskommunene og fylkesmennene. Det sies følgende i handlingsplanen:</p> <p><i>Universell utforming utvikles som en strategi i kommunal og regional planlegging og forvaltning. Tiltaket inkluderer ressurskommuner, pilotfylker og nye pilotkommuner. Alle fylker og 25 % av kommunene bør aktivt med innen 2015.</i></p> <p>MD ønsker at pilotfylkene skal legge vekt på å:</p> <ul style="list-style-type: none">• integrere universell utforming i regionalpolitiske mål og strategier i fylket• innveve universell utforming som strategi både i egne virksomhetsområder og i sine oppgaver i forhold til kommunene• sette av egne ressurser til satsingen som pilotfylke• etablere enighet mellom fylkeskommune og fylkesmann om å satse sammen på• universell utforming gjennom et pilotfylkeprosjekt <p>I tillegg ønsker departementet følgende mål i handlingsplanen:</p> <ul style="list-style-type: none">• Alle kommuner bør ha vedtatt kommuneplan med retningslinjer for universell utforming innen 2015.• Universell utforming bør være et integrert prinsipp i alle regionale planer innen 2015.• Alle fylker og 25 % av kommunene bør delta aktivt i nasjonalt utviklingsprosjekt med kommune- og fylkesrettet satsing innen 2014.• Alle kommuner bør ha deltatt aktivt i veiledning om ny plan- og bygningslov innen 2010. <p>Fylkesutvalget i Finnmark vedtok på sitt møte 24. mars 2009 (sak 09/21) at fylkeskommunen skulle søke om deltakelse i prosjektet. Finnmark ble sammen med syv andre fylker utvalgt til å delta i prosjektet.</p> <p>I prosjektet i Finnmark jobber vi langs to hovedstrategier; 1) veiledning og informasjon. 2) utviklingsarbeid. Utviklingsarbeidet skjer gjennom tre definerte delprosjekt:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Delprosjekt "Samferdsel"2. Delprosjekt "Friluftsliv"3. Delprosjekt "Gjenreisingsbygg"
2. Organisering og forankring	<p>Prosjektet i Finnmark er organisert med styringsgruppe, prosjektgruppe og prosjektledelse.</p> <p>Styringsgruppa består av relevante samarbeidspartnere på regionalt nivå. KS Finnmark skal ivareta kommunenes interesser. De øvrige aktørene er valgt ut i fra hensyn til faglig kompetanse og spesielle forhold og utfordringer i Finnmark, som igjen gjenspeiles i prioriteringer i prosjektet. Styringsgruppa skal utforme rammene for prosjektet.</p> <p>Styringsgruppa har følgende sammensetning:</p> <ul style="list-style-type: none">• Rådet for likestilling av funksjonshemmede i Finnmark v/leder• Finnmark fylkeskommune v/ fylkesrådmann• Fylkesmannen i Finnmark v/ ass fylkesmann• Statens Vegvesen Finnmark v/ leder• KS – Finnmark v/ styreleder• Husbanken region Hammerfest

Slettet: ¶
¶

	<p>Prosjektgruppa fungerer som en faglig ressurs i det daglige arbeidet i prosjektet. Prosjektgruppas medlemmer har også fordelt ansvarsområder opp mot oppfølging av kompetansehevingstiltak, ressurskommunen og delprosjekter. Grappa har følgende sammensetning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prosjektkoordinator kultur- og idrettsavdelingen, fylkeskommunen • Helse- og sosialavdeling, Fylkesmannen i Finnmark • Planavdeling, fylkeskommunen • Samferdselsavdeling, fylkeskommunen • Rådgiver folkehelse og friluftsliv, kultur- og idrettsavdelingen, fylkeskommunen • Areal- og kulturvernaving, fylkeskommunen • Alta kommune som pilotkommune <p>Utover styrings- og prosjektgruppene har fylkeskommunens nye og eksisterende relevante prosjekter og aktiviteter blitt knyttet til prosjektet for universell utforming. Blant de mest sentrale er:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Knutepunkt Finnmark</i> Knutepunkt Finnmark er forankret i Regjeringens handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser 2007-2010. 2. <i>FOT</i> Samarbeid mellom 6 fylkeskommuner om utvikling av en kommunal bransjeløsning i tilknytning til fylkeskommunens dokumenthåndteringssystem (sak-/arkivsystem), og administrasjonens daglige arbeidsverktøy. <p>Andre relevante aktører og ressurser er regionale råd som Rådet for likestilling av funksjonshemmede, Eldrerådet og Ungdomspolitisk utvalg.</p>
<p>3. Metode</p>	<p>Prosjektet er organisert omkring et sektoransvarsprinsipp. Kultur- og idrettsavdelinga har ansvaret for prosjektledelse og koordinatorrollen i prosjektet, herunder dialog med nasjonalt nivå, styringsgruppe, prosjektgruppe og andre partnere. Det konkrete utviklingsarbeidet har hver enkelt fagavdeling ansvar for, i samarbeid med pilotkommuner.</p> <p>Erfaringene med denne metodiske tilnærmingen har generelt vært god. Kommunikasjonen mellom delprosjektene, styringsgruppa og prosjektgruppa fungerer godt, og det samme gjelder dialogen med nasjonalt nivå. I prosjektledelsen og prosjektgruppa foreligger arbeidsfordeling med personlig ansvar for sentrale oppfølgingsoppgaver.</p>
<p>4. Oppnådde resultater</p>	<p>Delprosjekt friluftsliv</p> <p>Delprosjekt friluftsliv er faglig sett nært knyttet til folkehelsearbeidet i Finnmark fylkeskommune. Finnmark fylkeskommune har ansvar for partnerskap for folkehelse, der fysisk aktivitet og friluftsliv er ett av flere prioriterte områder. 18 av 19 Finnmarks kommunen er med i partnerskapet. Gjennom samarbeid og kontakt med kommune som er med i partnerskapet, formidler fylkeskommunen verdier og viktigheten av at alle skal ha mulighet til deltakelse i samfunnet. I dette arbeidet er det spesielt fokus på deltakelsesmuligheter for alle når det gjelder fysisk aktivitet og friluftsliv.</p> <p>Regionale samarbeidspartnere som Forum for natur- og friluftsliv, Norges Jeger og fiskerforbund Finnmark, Fylkesmannen i Finnmark og Finnmarkseiendommen (FeFo) inviteres inn i dette arbeidet. Vi skal utvikle et friluftsliv med mål om å bidra til at <u>flere har mulighet til å utøve friluftsliv i fylket.</u></p> <p>Sør-Varanger kommune er pilotkommune for prosjektet universell utforming,</p>

gjennom sin deltagelse i delprosjektet friluftsliv. Kommunen har mottatt Kr.100 000,- i kompetanse midler fra FFK (FFK sine egne midler inn i prosjektet). Kommunen skulle forpliktet seg til å delta i samarbeid med pilotfylket, gjennomføre kompetanseheving om universell utforming internt i kommunen, bidra med oversikt over aktiviteter og prosjekter skriftlig og med billedmateriale, til bruk i erfaringsdeling regionalt og nasjonalt. I starten var kommunen positiv til å få muligheten til kompetanseoppbygging på universell utforming, og de ønsker å ha et spesielt fokus på friluftsliv og til rettelegging i utbygging av nye boligområder og skoleutbyggingsprosjekter. Ansvaret for disse oppgavene ble plassert til avdelingen for plan og byggesaker. Men etter hvert har det vist seg å være vanskelig å oppnå kontakt med kommunen. For FFK er det vanskelig å se hva kommunen gjør på området, fordi vi ikke får svar på henvendelser til kommunen. FFK ønsker å få en bedre kontakt og vil også stille noen krav i forhold til at vi har inngått en avtale om dette arbeidet og at kommunen har mottatt midler. Kommunen samarbeider i midlertid godt med Norges jeger- og fiskerforbund Finnmark(NJFF), operativt direkte når det gjelder "prosjektet "Frisksatsing".

"Frisksatsing" er et samarbeidsprosjekt mellom Norges jeger- og fiskeforbund (NJFF) Finnmark, Sør-Varanger kommune og Finnmark fylkeskommune. Det er et lavterskeltilbud til personer som er i risiko for å utvikle rusproblemer, har utviklet rusavhengighet og for personer i en rusrehabiliteringsfase. Målsettingen med tiltaket er å kunne gi tilrettelagte friluftslivsaktiviteter for personer som har lite aktivitet og som har vansker med å komme i ordinære tiltak/arbeid/skole i en kortere eller lengre periode. Tiltaket skal gi deltakerne en meningsfylt hverdag, de skal få trening i ulike grunnleggende friluftslivsaktiviteter som; kart og kompass, turplanlegging, mat på tur, lære seg å forholde seg til ulike normer og regler på tur alene og sammen med andre.

Det er også innledet et godt samarbeid med *"Inn på tunet- gårdbrukere"* i Pasvik, som driver med grønn omsorg. Gjennom samarbeid og noe økonomisk støtte har gårdbrukerne fokus på universell utforming. Den økonomiske støtten har gått til fysiske tilpasninger slik at flere brukergrupper kan benytte seg av tilbudene på gården. Gårdbrukerne forpliktet seg til å delta på konferanser eller kurs og bidra med erfaring fra ditt arbeid med universell utforming. De skal bidra til å synliggjøre og markedsføre uu tiltak på egen nettside eller brosjyremateriale. Bidra med bilder og skriftlig materiale i til Finnmark fylkeskommune sin nettside <http://www.uufinnmark.no/> (FFK har tillatelse til å publisere bilder og informasjon fra Nordmo gård)

Denne "inn på tunet- gårdbrukeren" har vist seg å bli en viktig ambassadør for universell utforming. Og han og medarbeiderne hans har villig stilt opp ved flere henvendelser og oppdrag fra FFK. Sist oppdrag var omvisning og bevertning i forbindelse med Landskonferanse fylkesrådene for likestilling og funksjonshemmede.

Delprosjekt samferdsel

1. Oppstart 3. oktober 2012: "Treningsruter" for ungdom mellom 13-19 år og videregående skoleelever i Tana kommune. Tirsdag og torsdag.
2. Oppstart 17. oktober 2012: "Over dørstokken" for den eldre del av befolkningen i Tana kommune. Onsdag.
3. Oppstart 24. oktober 2012: "Over dørstokken" for eldre i Nordkapp kommune. Onsdag.

Boreal Transport Nord har det administrative ansvaret for bestillinger, koordinering og oppfølging av transporten. De benytter i hovedsak drosjer til å gjennomføre selve transporten. Ved behov kan de sette inn buss.

Transporten er tilpasset ulike aktiviteter i kommunesenteret, og utføres som bestillingstransport- Ruten er åpen for andre ved ledig kapasitet. Samtlige ruter har en egenandel på kr. 15,- pr. vei. I og med at prosjektet nylig er oppstartet er det for tidlig å se effekten av tilbudet. Først evalueringsmøte vil for Tana kommune bli 6. november, og noe senere for Nordkapp kommune

Alta kommune

Denne årsmeldingen omhandler Alta kommunes innsats innen universell utforming så langt i år 2012. Bakgrunnen er avtalen kommunen har inngått med Finnmark fylkeskommune om å være ressurskommune i fylket innen universell utforming.

Alta kommune har i 2012 fortsatt innsatsen på å forankre og styrke forståelsen av universell utforming i hele organisasjonen. Dermed har fokus ligget mest på kompetanseheving og holdningsskapende arbeid.

1. K5-opplæring av politikere og adm. ledelse 24. jan. Les mer her: <https://www.alta.kommune.no/altapolitikere-kurset-i-universell-utforming.5013329-60024.html>
2. K5-opplæring for alle ansatte 19. juni (oppsamlingskurs). Her var også nabokommuner invitert. Kursinstruktørene Marit M. Vambheim, Terese Mannsverk og Gry A. Hagen sto for kurset. Magert oppmøte.
3. Kommunen har satt seg inn i resultatene fra Statens kartverks kartlegging av tilgjengelighet i Alta. Denne kunnskapen er verdifull for videre oppgradering av kommunal infrastruktur og bygg.
4. Busstopp ved Alta helsesenter er totalrenovert og oppgradert til uu-standard med midler fra Statens vegvesen. Denne blir en pilot for framtidig oppgradering av holdeplasser i Alta.
5. Kommunen deltok ved politisk og adm. ledelse på dialogmøte i regi av Norges Handikapforbund 21. mai. Temaet var: "Er Alta tilgjengelig for alle".
6. Kommunen diskuterte ifm. kommunal planstrategi en egen plan for universell utforming av Alta, men pga. omfanget av planarbeid og det sektorovergrepene ved uu ble det vedtatt å dekke uu i rulleringen av kommuneplanens samfunnsdel.
7. Alta kommune planlegger å delta på K1-fagkonferanse på Gardermoen 19.-20. nov. 2012.

Utover disse enkelttiltakene har kommunens som byggherre og skole- og barnehageeier stadig små og store oppgraderingstiltak til uu-standard.

Kommunen som planmyndighet har også uu som tema i alle nye reguleringsplaner.

Kommunen har av kapasitetshensyn ikke kommet i gang med prosjektet **Designmanual for Alta sentrum**. Når dette prosjekt kommer i gang vil universell utforming være et sentralt tema.

Kommunen har startet opp arbeidet med å rullere **kommuneplanens samfunnsdel**. Universell utforming vil få en sentral rolle når mål og strategier for Alta-samfunnet neste 12 år skal meisles ut i denne planprosessen. Planarbeidet vil gå over hele 2013. Likeledes vil fokuset på uu ivaretas i de store områdereguleringene kommunen har pågående (Bukta) og i kjømda (Bossekop).

Alta kommune ser fortsatt fram til et godt samarbeid med fylkeskommunen og finnmarkskommunene om et viktig og spennende arbeid for universell utforming!

uu nord

På regionalt nivå i de tre nordligste fylkene er det formalisert et nettverk for å styrke arbeidet med kompetanseheving i kommunene. Samarbeidet har fått navnet «uunord» Deltakere er Nordland fylkeskommune, Finnmark fylkeskommune, fylkesmannen i Troms, Husbanken i Bodø og Sortland kommune. Prosjektet har fått tildelt midler fra sentralt hold.

Egen nettside for prosjektet; uufinnmark.no

Vi lanserte egen nettside for uu pilotprosjektet her i Finnmark. Dette skulle være et virkemiddel for informasjon og veiledning. Nettsidene er nå universelt utformet.

Planarbeid

Regional planstrategi i Finnmark fylkeskommune sier at universell utforming (uu) skal være en naturlig del av kriteriene i alt planarbeid. Det vil derfor ikke bli laget en egen plan for uu pga. de overnevnte kriteriene.

K5 opplæringen

Direktoratet for byggkvalitet (DIBK) gjennomførte opplæring av instruktører til å lære opp kommuner og andre interessert i uu gjennom en opplæring utarbeid av Høgskolen i Bergen. Finnmark fikk 3 instruktører.

Dessverre ble det ikke fra DIBK fastsatt hvem som var ansvarlig for å iverksette denne opplæringen og fylkeskommunen som pilotfylke tok da ansvar for dette. Det ble sendt ut invitasjon til samtlige kommuner i fylket med tidspunkt for opplæringen. Opplæringen ble lagt slik opp at det skulle være mulig for alle deltakerne å komme seg frem og tilbake på dagen. Av 19 kommuner i fylket var det 7 som deltok med varierende deltakelse.

For fremtiden vil det for de tre nordligste fylkene være uunord som administrere

	<p>denne opplæringen gjennom det samarbeidet vi nå har fått i gang.</p> <p>Eget opplegg</p> <p>Fylkeskommunens råd for likestilling av funksjonshemmede (rådet) hadde i år ansvaret for den årlige landskonferanse for fylkeskommunale råd. Konferansen ble lagt opp i forhold til de tanker og ideer som danne grunnlaget for uu, nemlig at alle skal ha samme mulighet til deltakelse uavhengig av funksjonsevne.</p> <p>Grunnen til at dette ble gjort er at det er viktig å se at uu er noe mer enn helningsvinkel, ledelinje og heis.</p>
5. Økonomi	<p>Pilotprosjektet Fylkeskommunen bruker tilskuddet på kr. 200.000,- som kommer fra MD til å finansiere prosjektet og prosjektledelse.</p> <p>Delprosjekt Friluftsliv Finnmark fylkeskommune ivaretar og har universell utforming som prioritert satsing i spesielt i to tilskuddsordninger:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tilskudd til friluftstiltak -kr. 300 000,-. (Direktoratet for naturforvaltning) Målet med tilskuddsordninga er å medvirke til stimuleringstiltak og holdningsskapende arbeid for friluftsliv, med vekt på å styrke allmennheta sine interesser. Tiltak rettet første rekke rettest inn mot barn, unge, funksjonshemma og etniske minoriteter. Ordning for lokale lag og foreninger, organisasjoner, kommuner og private. 2. Tilskudd til lavterskel fysisk aktivitet i regi av frivillige organisasjoner kr. 700 000,-. (Helsedirektoratet). Disse midlene blir fordelt på de kommunene som tegner partnerskapsavtale for folkehelse og kommunene deler ut midlene til lokale lag og organisasjoner og tiltakene skal hovedsakelig treffe inaktive eller funksjonshemmede. <p>Delprosjekt Samferdsel Prosjektmidler 2 mill. fordelt på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ungdomsprosjekt i Tana kommune: 1mill. • Eldreprosjekt i Tana kommune: 0,5 mill. • Eldreprosjekt i Nordkapp kommune: 0,5 mill. • Prosjektmidler er en 50/50 fordeling mellom samferdselsdepartementet og fylkeskommunen med en andel på 1 mill. på hver. Andelen fra departementet kommer fra kollektivordningen KID - kollektivtransport i distriktene.
6. Gevinstrealisering	<p>Generelt For fylkeskommunens egen del er det nå helt klart at forståelsen for viktigheten av uu i planarbeidet og iverksettelsen har festet seg i organisasjonen. Det vil likevel være et viktig arbeid fremover å få uu «helt inn i fingeren» på alle.</p> <p>Delprosjekt Samferdsel Dersom prosjektene lykkes og generer mange brukere, først og fremst ungdom og eldre, vil det vurderes innarbeidet i flere kommuner i Finnmark.</p> <p>Samferdselsavdelinga ser for seg en helt ny måte å tenke kollektivtransport på, å innføre et brukertilpasset transporttilbud med tilpasset materiell i form av bestillingsruter. Bestillingstransporten skal mates inn til kommunesentre og eventuelle ekspressbusser framfor den rutestrukturen som opereres i dag.</p>

<p>7. Endringer og tillegg</p>	<p>Delprosjekt Samferdsel</p> <p>Den sene oppstarten av prosjektene skyldes at prosjektleder gikk ut i svangerskapspermisjon i 2011 og 2012. Det ble derfor leid inn en ekstern prosjektleder som har jobbet med prosjektene siden 1. januar 2012. Hun har deltatt i prosjektet fram til nå, men vil avslutte sitt arbeidsforhold i løpet av kort tid da opprinnelig prosjektleder er tilbake etter endt permisjon.</p> <p>Underveis måtte ambisjonene i prosjektet nedjusteres på grunn av knappe økonomiske rammer i budsjettet. Det var tenkt at ungdomsruta skulle gjennomføres 3 ganger per uke, og eldreruta 2 ganger per uke. Alle ruter måtte kutte 1 ukentlig avgang slik at prosjektet holdes innenfor de økonomiske rammene.</p>
<p>8. Prosjektfaglig evaluering</p>	<p>Kommunikasjonen mellom prosjektgruppen og styringsgruppen er god.</p>
<p>9. Dokumentasjon</p>	